

Jak se sklízí louky uprostřed Krkonoš

Horské túry jsem jako malý kluk v oblíbě moc neměl. V cíli dlouhých pochodů mě kromě toho nečekalo nic moc zajímavého. O posledním výletu na Janovu horu poblíž městečka Vítkovice v západní části Krkonoš to ale neplatí. Vůbec bych nečekal, že v nadmořské výšce 800 metrů nad mořem najdu tolik zajímavého. Náhle jsem stanul uprostřed syrového ranče a útulného hospodářství zároveň.

Rodina Ivany a Marie Karbusických pojala své hospodářství netradičně. Pod jejich Horskou farmu Hucul patří celkem 300 ha luk a pastvin v centrální části Krkonoš, často s velkou svažitostí. Nacházejí se v nadmořské výšce dokonce až 1100 metrů. Zde je možné jen stěží přírodě něco diktovat, a tak základním krédem podniku je dodržování zákonitostí přírody: farma je na seznamu ekologicky hospodařících zemědělců. Nepoužívá tedy minerální hnojiva, pesticidy k ochraně rostlin ani geneticky modifikované organismy.

Majitelé mohou být právem hrdí na své huculské koně, kteří podniku také vdechli jeho název. Sedmdesátihlavé stádo se počtem i kvalitou chovných klisen a hřebců řadí mezi nejlepší chovy huculských koní v České republice. Tento kůň je přímým potomkem tarpána, tedy divokého evropského koně, po němž zdědil také řádnou míru odolnosti a síly. Díky tomu těmto zvířatům nečiní celoroční pobyt na pastvinách problém. V zimě se přikrmují senem z horských květnatých luk. A kdo doputuje až na Janovu horu, může si na takovém koni zajezdit. Na cestách s výhledem na krkonošské velikány jej čeká jedinečný zážitek, neboť si snadno může připadat jako ve Skalnatých horách. Volbou huculského koně byla splněna jedna ze zásad ekologického chovu hospodářských zvířat, a to výběr plemene vhodného pro prostředí, v němž je chováno. Tím je zvířatům zajištěna pohoda. Rovněž je vyloučeno používání hormonů, preventivní nasazování antibiotik a chemoterapeutik. Stejná pravidla platí i pro chov skotu a koz. Také skotský náhorní skot highland je velmi otužilé plemeno vhodné do drsnějších horských podmínek. Od jara do podzimu se zvířata krmí převážně na pastvinách,

Farma na Janově hoře není jen upraveným hospodářstvím, ale i místem oddechu pro turisty a vyhledávaným centrem pro milovníky jízd na koni

v zimě pak senem a senáží. Na dlouhé zimní období musí být tedy zajištěn dostatek kvalitního krmení. Pastviny jsou také rodištěm mláďat, která jejich matky vychovávaly od narození ve volné přírodě. Zajímavé je, že zvířatům nevádí ani tuhá zima, ale spíše intenzivní sluneční paprsky v létě.

Před nimi nalézají útočiště v remízkách, lesících, pod soliterními stromy či v závětrích, o která se zemědělci starají.

Louky sklízí Pöttinger

Zodpovědnost za sklizeň píce v optimální kvalitě pro stáda koní i sko-

Kdo by nezatoužil posadit se na jednoho z těchto temperamentních koňů a prohánět se divokou přírodou? Na Farmě Hucul si může každý tento sen splnit

tu highland leží na dvou diskových žacích strojích firmy Pöttinger. Ty se na členitých a velmi svažitých pozemcích musí vypořádat se specifickými podmínkami. Louky mají nerovný terén, kameny, jsou obklopeny stromy, které ztrácí své větve a narušuje je pohyb vysoké zvěře. Čili jejich sklizeň není žádný med. Lišty rakouské firmy se ovšem osvědčují výborně. Jsou spolehlivé, snadno ovladatelné a mají příznivě uložené těžiště v blízkosti traktoru, což je důležité k práci v kopcích.

Jedná se o klasickou diskovou žací kombinaci dvou strojů, tedy vpředu a vzadu nesený stroj. Byla pořízena v roce 2006. Agregace traktoru s čelní lištou má výhodu v tom, že řidič může zvolit libovolný směr jízdy po pozemku bez poškozování porostu a traktor je rovnoměrněji zatížen. U výkonnějších traktorů pak čelní lišta napomáhá lepšímu využití výkonu motoru. Čelní lištou je na Farmě Hucul model NovaCat 306 F, který je českým zemědělcům dobře známý. Od nejčastěji prodávaného provedení se ovšem „krkonošská“ verze liší tím, že není osazena kondicionérem. Lišta je díky tomu lehčí, má nižší nároky na zvedací sílu předního závěsu a také menší energetickou náročnost. Středové uchycení zajišťuje klasický závěs s odlehčovacími pružinami. Pro lehčí stroje postačuje mechanické odlehčení, těžší verze s kondicionérem Pöttinger sériově vybavuje hydraulickým odlehčením.

Lehký a cenově příznivý NovaDisc

Pracovní záběr čelního stroje 3,04 m doplňuje v zadním tříbodovém závěsu ještě druhý stroj s označením NovaDisc 265. Stroje řady NovaDisc byly uvedeny jako alternativa k oblíbené řadě NovaCat na trh před několika

lety; mají menší energetickou náročnost a nižší hmotnost. Dnes se vyrábí jako vzadu nesené v rozpětí šířek záběru od 2,2 až do 3,88 m a dále také jako žací kombinace se šířkou až 8,92 m. Výrobce zde udává minimální příkon na úrovni již 74 kW/100 k, takže tyto kombinace jsou dostupné majitelům menších traktorů. A jsou také cenově příznivé.

Také na Farmě Hucul nebyl uvedený model zvolen náhodně. NovaDisc 265 sice nemůže být osazen kondicionérem a vyznačuje se stranovým uchycením lišty, zato je lehčí a těžiště stroje se nachází v blízkosti traktoru. Stroj má pružinové odlehčení a jeho intenzita se mění změnou výšky pomocí třibodového závěsu traktoru. Během práce i po jejím skončení ale není třeba tento závěs vůbec aktivovat, protože zvednutí lišty na souvratích se provádí pomocí jednočinného vnějšího okruhu. Stejným způsobem se lišta přestaví do transportní polohy – sklopí se nahoru a díky jen malému bočnímu přesazení vůči traktoru je možné se v této poloze bez problému přesunovat.

NovaDisc si zachovává dobře známý kvalitní řez lišt NovaCat, protože vhodný tvar lišty i disku podporuje optimální tok píče. Ozubená kola s počtem 35 a 44 zubů zaručují rovnoměrný a klidný chod. Nože jsou vybaveny rychloupínáním; v případě, že dojde k poškození celého disku, je možné jej díky modulové konstrukci snadno vyměnit.

Lišty NovaDisc od řady NovaCat převzaly ještě další přednost. Dokážou vysekávat svahy se sklonem v úhlu až 45° nahoru a až 30° dolů oproti traktoru. To je v horské oblasti velká výhoda; navíc i za těchto extrémních podmínek udržují rovnoměrný přítlak na půdě. Jsou sériově vybaveny mechanickou nájezdovou pojistkou. Výkon od traktoru přenáší klínový řemen a pohon lišty je umístěn za prvním žacím diskem. To zvyšuje průchodnost píče nad disky a zabraňuje ucpávání.

NovaDisc představuje rovněž vhodný doplněk ke zvýšení pracovního záběru u traktorů, osazených čelními lištami NovaAlpin. Výhodou je fakt,

Diskové žací stroje Pöttinger na farmě : v popředí NovaDisc 265 s typickým bočním uchycením, v pozadí NovaCat 306 F s klasickým závěsem a sklopenými bočními kryty

že je možné zvolit závěs pro traktory s větší šířkou anebo s dvoumontážemi, což je v horských oblastech běžná záležitost.

Standardní traktor v kopcích

Oba žací stroje agreguje standardní traktor Same Silver 110, jehož maximální výkon 80 kW (109 k) pro celkový záběr 5,6 m v pohodě postačuje. Při jedné cestě horami jsem měl možnost soupravu pozorovat při práci, je to zajímavé, ale na farmě si i ke sklizni velmi příkrých luk vystačí se standardním traktorem. Je samozřejmě

vybaven rozšířeným rozchodem kol. Předpokladem je také zkušený řidič, který zná správný způsob jízdy po pozemcích, a mimo jiné také pravidlo o tom, že pokud se s traktorem někde zapadne, nesmí se zařadit zpátečka (zadní kola by vycouvala na vyhrnutou půdu a traktor by se převrátil).

Kompaktní a výkonný

K pohonu slouží čtyřválcový turbomotor Same série 1000 s přeplňováním, elektronickým řízením a mezichladičem vzduchu. I při zdvihovém objemu 4000 cm³ vyniká značným točivým

momentem, v kopcích má dostatek síly a přitom je úsporný. Jako čtyřválec umožňuje zachovat kratší rozvor traktoru a spolu s maximálním úhlem natočení kol 55° poskytuje skvělou ovladatelnost za všech pracovních podmínek. Dobré manévrovací schopnosti jsou na členitých pozemcích předností. Za jízdy lze řídit tři stupně pod zatížením; převodovka Agrosshift má hydraulickou reverzaci a poskytuje 60 rychlostí pro oba směry jízdy.

Inovativní není na traktoru jenom jeho design, ale i bohatá výbava: zadní PTO v kompletních čtyřech variantách otáček, hydraulický systém s průtokem 54 l/min, elektronické ovládání třibodového závěsu s tlumením výkyvů dolních ramen a vzduchové brzdy. Zvedací síla třibodového závěsu dosahuje 48 kN.

Na první pohled je nápadná kabina. Byla vyvinuta nově, poskytuje lepší výhled, a to i nahoru díky střešnímu oknu. Jedná se tedy o kompaktní traktor s univerzálním využitím a dostatečným výkonem.

Protože byli majitelé se stroji Pöttinger spokojeni, také obraceč si vybrali od stejné značky. Od roku 2008 vlastní nesený šestitorový model HIT 610 N s pracovním záběrem 5,75 m. Tyto shrnovače se vyznačují stabilním pohonem s uložením kloubů v litinové skříni s vyměnitelnými bronzovými pouzdry. Byla zde také zavedena úspěšná nová konstrukce uchycení prstů Heavy Duty, která několikanásobně prodloužila jejich životnost. Provedení N znamená výbavu s výkvným závěsem, srdcovitou vodící dráhou a tlumícími vzpěrami, která je pro práci v kopcích zcela ideální.

Závěrem

Na závěr pobytu na Janově hoře jsem mohl ještě obdivovat huculské koně na cestě z jedné pastviny na druhou. Divoce klusající stádo krásných zvířat uprostřed kopce s nezbytnou postavou mladé chovatelky na konci bylo jasným důkazem toho, že i v horách může mít zemědělství své kouzlo a že hospodaření v souladu s přírodou má něco do sebe.

Text a foto Petr Beneš

Same Silver 110 s diskovou žací kombinací firmy Pöttinger sklízí a udržuje 300 ha luk a pastvin v členitých a svažitéch podmínkách. Standardní traktor má pouze rozšířený rozchod kol, nápadná je nová kabina